

de verschillen tussen kwaliteitskranten en boulevardpers of wanneer de leerlingen moeten uitzoeken welke mensen welke kranten lezen.

Een tweede bedenking hangt samen met het feit dat dit boekje gemaakt is in samenwerking met de *Volkskrant*. Alle artikels komen dus uit Nederlandse kranten waardoor de onderwerpen en een aantal opdrachten bij artikels voor onze Vlaamse leerlingen onmogelijk zijn.

Nieuws Lezen kan best wel interessant zijn als achtergrondinformatie, ook omdat het een aantal goede leesoefeningen en opdrachten bevat in een goed samenhangend geheel. Het vraagt echter nog wel een hoop werk van de leraren die dit wensen te gebruiken in hun dagelijkse praktijk.

Luc Wijns
Berkhoevelaan 60
2570 Duffel

Van Dale Juniorwoordenboek Nederlands

Marja Verburg & Monique Huijgen [red.]: **Van Dale Juniorwoordenboek Nederlands**. 1994. (750 BeF voor de gebonden versie; 595 BeF voor de integraalband)

woordenboek (het woordenboek - twee woordenboeken) In een woordenboek zoek je op wat woorden betekenen. Of hoe je ze moet vertalen in een andere taal. Dit boek is een woordenboek.

In april van dit jaar verscheen de jongste **Van Dale**, kortweg de **Junior**, bedoeld voor kinderen vanaf 8 jaar. Voor kinderen vanaf 11 jaar bestond reeds het **Van Dale Basiswoordenboek**. Belangrijkste verschil is dat de **Junior** eenvoudiger is, minder trefwoorden bevat (8000 tegenover 25.000), de woorden op een lager niveau

uitlegt en een aantal moeilijk te omschrijven woorden van illustraties voorziet.

In de **Junior** vinden we verklaringen van 8.044 trefwoorden. Uitgangspunt bij de selectie was het **Basiswoordenboek**. Alleen betekeniswoorden zijn opgenomen. Functiewoorden als voorzetsels, voornaam-

standaardtaal gebruiken, zijn toch een aantal typisch Vlaamse woorden opgenomen. Het gaat enerzijds om woorden die enkel in Vlaanderen gebruikt worden, en anderzijds om woorden die ook in Nederland gebruikt worden maar met een andere betekenis. Een aantal woorden van die eerste categorie die door de Vlaamse redacteur werden geselecteerd, zijn bijvoorbeeld: **pitsen** = gemeen knippen; **plezant** = leuk, prettig; **foor** = kermis; **foefelen** = oneerlijk doen.

Er wordt bewust rekening gehouden met de grote groep kinderen die van huis uit niet vertrouwd zijn met de Nederlandse taal en cultuur. Interculturaliteit gaat hier wel verder dan alleen maar wat vreemde namen gebruiken in een aantal voorbeeldzinnetjes. Zo wordt er bijvoorbeeld in omschrijvingen van trefwoorden omtrent geloof en godsdienst niet uitgegaan van alleen het christendom.

woorden, voegwoorden en telwoorden vind je in de **Junior** dus niet. Ook makkelijke woorden (lees: de meest frequente) ontbreken; **"groot, praten en vrouw**, die ken je natuurlijk wel", aldus het voorwoord voor de kinderen. In de 'verantwoording' achteraan in het woordenboek gaan de auteurs uitvoeriger in op o.a. de keuze van trefwoorden.

Hoewel er door de redactie vanuit gegaan wordt dat Nederlanders en Belgen dezelfde

Niveau en stijl sluiten heel goed aan bij het taalgebruik van de doelgroep. Elk trefwoord wordt zo eenvoudig mogelijk omschreven. Cyclische omschrijvingen waarbij gewoon het synoniem gebruikt wordt zonder dat dat ergens expliciet wordt uitgelegd, komen volgens mij niet voor. Daar waar een synoniem gegeven wordt, staat bij het betreffende woord een eenvoudige omschrijving. Ik geef een voorbeeld:

pagina (de pagina - twee pagina's) Pagina is een ander woord voor bladzijde.

bladzijde (de bladzijde - twee bladzijden) Een bladzijde is één kant van een blad in een boek, krant of tijdschrift. Bladzijden zijn genummerd.

Naast omschrijvingen worden ook vaak voorbeeldzinnen gegeven die het gebruik van een woord illustreren in de context.

Zo'n voorbeeldzin is steeds gecursiveerd. Bijvoorbeeld:

paniek (de paniek) Als je in paniek raakt, word je plotseling heel angstig. Je weet niet meer wat je moet doen. Soms doe je dan rare, onverstandige dingen. *Toen er brand uitbrak, raakte iedereen in paniek.*

De voorbeelden tonen ook dat informatie betreffende het geslacht en de meervouds-

vorming van zelfstandige naamwoorden heel eenvoudig wordt weergegeven door

middel van het juiste lidwoord en het woord 'twee' + de hele meervoudsvorm in plaats van minder doorzichtige afkortingen als m., v., o., -s, -en enz.

Bij 461 'moeilijke' woorden zijn ter verduidelijking ook illustraties opgenomen. Of die woorden allemaal even moeilijk zijn, is nog de vraag. Zo vind je bijvoorbeeld illustraties van een antilope, evenaar, kangoeroe, kegel, nerf, oorwurm, smoking, stamboom, walkie-talkie, zonnebank, raket enz. Blijkbaar gaat het om woorden die moeilijk in 't kort te omschrijven zijn. Hoewel al die plaatjes in eerste instantie bedoeld zijn ter ondersteuning van de tekst, maken ze natuurlijk ook de bladspiegel aantrekkelijker; je krijgt niet het gevoel dat je iets in een saai woordenboek aan het opzoeken bent.

Die afstemming op een jonge doelgroep merk je ook heel duidelijk aan de typografie. Deze is helder en eenvoudig met grote letters en veel ruimte tussen de lemmata. Het gebruik van tekens en symbolen heeft men gemeden. Ik wees hierboven al op de expli-

ciete weergave van het geslacht en de meervoudsvorm bij zelfstandige naamwoorden. Een ander voorbeeld is dat men geen speciale afkortingen of haken voorziet voor de uitspraak van een woord; er staat gewoon bij 'spreek je uit als'.

Een handig hulpje bij het opzoeken is het alfabet dat in de linkerbovenhoek van elke linker bladzijde staat, telkens met de betreffende letter in het vet. Zo weten kinderen in één oogopslag 'waar ze zich ergens bevinden' en of ze 'terug of verder moeten'.

Kortom, mij lijkt de **Junior Van Dale** een prima woordenboek voor jonge kinderen om zowel op school als thuis te gebruiken. Het is in ieder geval een uitstekend middel om kinderen vertrouwd te maken met het fenomeen naslagwerk. Alleen spijtig natuurlijk dat de **Junior** geen tien voor spelling zal krijgen.

Veerle Geudens
Schoonbroek 16
2180 Ekeren

A D V E R T E N T I E

Hebt u eigenlijk ook geen tijd?
Bent u iemand die eigenlijk liever zonder schoolboek werkt?
Hebt u vooral interesse voor taalbeschouwing, (toegepaste)
grammatica en woordenschat?
Geeft u les of bent u nauw betrokken bij het onderwijs
Nederlands in de eerste graad van het secundair onderwijs?

Dan zouden we graag eens met u praten...

MELOPEE

zoekt voor de herwerking van de eerste delen van de succesrijke
methode voor het moedertaalonderwijs een medewerker (m/v)
die zich vooral wil toeleggen op:
– het opstellen en didactisch verwerken van een gebruikersgrammatica;
– het selecteren van zakelijke teksten;
– het opstellen van thematische woordenschatlessen.

Contactpersoon: Flor Van Hoof, Uitgeverij Plantyn,
Santvoortbeeklaan 21-23, 2100 Deurne (tel. 03/360 03 18).

Anderstalige kinderen die hier plots de school binnenduiken, terwijl ze nauwelijks
Nederlands begrijpen, hoe vang je die op?
En hoe kun je migrantenjongeren beter wapenen bij hun zoektocht naar een geschikte job?
Of ben je soms op zoek naar een pittig multicultureel theaterproject of een leesbaar boek
over de groeiende rassenhaat in onze samenleving?
Er is een blad dat zoekende lezers de weg wijst.

In **SAMENWIJS** vind je bijdragen over:

- het veldwerk in scholen en integratiecentra;
- nieuwe ontwikkelingen en beleidsmaatregelen;
- wetenschappelijk onderzoek, onder meer rond Nederlands als tweede taal;
- studiedagen, cursussen, boekenbeurzen;
- recente publikaties.

SAMENWIJS verschijnt tien keer per jaar.
Meteen abonneren kan door een telefoontje naar de redactie
in de Blijde Inkomststraat 7, 3000 Leuven, op het nummer 016/32.53.55.
Om te faxen gebruik je het nummer 016/32.53.60.

